

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH TRONG XÂY DỰNG PHẨM CHẤT LIÊM, CHÍNH CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN HIỆN NAY

VŨ TRỌNG LÂM*

Chủ tịch Hồ Chí Minh đưa ra quan điểm, yêu cầu về liêm, chính đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên trên nhiều bình diện, ở nhiều tầng bậc; qua đó, thể hiện một trí tuệ uyên bác, tầm nhìn chiến lược sâu rộng, phẩm chất đạo đức mẫu mực của một lãnh tụ kiệt xuất. Hiện nay, những chỉ dẫn đó của Người có vai trò vô cùng quan trọng trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên có đủ phẩm chất, năng lực và trình độ, đáp ứng đòi hỏi của nhiệm vụ trong giai đoạn mới.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về liêm, chính

Thứ nhất, trên bình diện văn hóa - xã hội, liêm, chính là chuẩn mực cơ bản của đạo đức truyền thống và đạo đức cách mạng.

Khi bàn về đức liêm, chính, Chủ tịch Hồ Chí Minh có sự kế thừa sâu sắc quan niệm đạo đức truyền thống của người phương Đông và phát triển nó lên một tầm cao mới gắn với thời đại mới. Người nhìn nhận liêm, chính trong tổng thể các giá trị đạo đức ở một con người, luôn đồng hành cùng cần, kiệm. Người chỉ rõ: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa, thì không thành trời. Thiếu một phương, thì không thành đất. Thiếu một đức, thì không thành người”⁽¹⁾. Người nhấn mạnh, cần - kiệm - liêm - chính có mối liên hệ chặt chẽ, không thể tách rời nhau; muốn có liêm, chính thì phải thực hành cần, kiệm; không rèn luyện cần, kiệm, sống buông thả, xa hoa thì ắt sẽ mất đi sự liêm, chính. Vậy nên, trong cách nói của Chủ tịch Hồ Chí Minh, “cần, kiệm, liêm, chính” luôn làm thành một cụm từ cố

định. Hay nói cách khác, nội hàm của liêm, chính trong tư tưởng Hồ Chí Minh đã bao gồm cả đức cần, kiệm; và theo đó, một người liêm, chính nhất thiết phải có sự cần cù, chịu khó, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, giữ mình liêm khiết, trong sạch, đúng mực trong các mối quan hệ, luôn hướng tới sự đúng đắn trong mọi phương diện của đời sống. Vì vậy, theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, cần, kiệm, liêm, chính vừa là con đường thực hành đạo đức, vừa là đích đến trong rèn luyện đạo đức truyền thống của người Á Đông.

Hơn thế nữa, Chủ tịch Hồ Chí Minh còn nâng tầm, vận dụng quan điểm truyền thống về liêm, chính vào thời đại mới và khẳng định: “Cần, Kiệm, Liêm, Chính là nền tảng của *Đời sống mới*”⁽²⁾. Người nhấn mạnh, liêm, chính là chuẩn mực đạo đức của con người thời đại mới, là thước đo cho mọi giá trị, danh hiệu

* PGS, TS, Phó Tổng Biên tập Tạp chí Cộng sản

(1) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 6, tr. 117

(2) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđd*, t. 6, tr. 117

trong đời sống xã hội mới. Người phân tích: “Ai là anh hùng?... Anh hùng là những người thật cần kiệm liêm chính”⁽³⁾; “Chiến sĩ thì đua là những người mới, những người luôn luôn cố gắng thực hành cần kiệm liêm chính”⁽⁴⁾; “Con người xã hội chủ nghĩa là con người có đạo đức cần kiệm liêm chính, chí công vô tư”⁽⁵⁾. Chính vì thế, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu nghiêm khắc mỗi cán bộ, đảng viên, đoàn viên thanh niên lao động với tư cách là một công dân của xã hội mới “phải thực hiện cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, phải lấy phê bình và tự phê bình mà tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân và bồi dưỡng chủ nghĩa tập thể”⁽⁶⁾.

Trong cuộc đấu tranh giữa thiện và ác nhằm bảo vệ những giá trị đạo đức tốt đẹp của dân tộc và thời đại, Chủ tịch Hồ Chí Minh xác định rất rõ ràng, những người cần, kiệm, liêm, chính là những người thuộc phe thiện, tiên phong, tiến bộ; còn những kẻ bất liêm, bất chính, bất nhân là những người thuộc phe ác; phe thiện phải có sứ mệnh đánh bại phe ác, làm cho điều thiện được lan tỏa, trở thành yếu tố chủ đạo trong đời sống xã hội. Người nêu rõ: “Nếu mình cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Đây là phe thiện. Nếu tham ô, hủ hóa, cầu danh, cầu lợi là phe ác. Phe thiện trong mình mà đánh thắng được phe ác, thì ảnh hưởng đến phe thiện trong nước đánh thắng được phe ác, phe thiện thế giới đánh thắng được phe ác”⁽⁷⁾.

Thứ hai, trên bình diện xây dựng Đảng, liêm, chính là đặc trưng bảo đảm bản chất tốt đẹp, “là đạo đức, là văn minh” của Đảng ta; có liêm, chính thì Đảng mới trong sạch, vững mạnh.

Trong tư tưởng Hồ Chí Minh, liêm, chính không chỉ là đạo đức của cá nhân, của xã hội, mà cao hơn nữa, là đạo đức của Đảng, là sự phản ánh trí tuệ, văn hóa của Đảng ta. Người coi đạo đức là bản chất hàng đầu của Đảng ta, và định nghĩa “Đảng ta là đạo đức, là văn minh”⁽⁸⁾. Vậy nên, xây dựng liêm, chính trong Đảng là xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên

liêm khiết, chính trực, vì nhân dân phục vụ, là góp phần quan trọng trong xây dựng Đảng về đạo đức, văn hóa, trí tuệ.

Ngay từ những ngày đầu thành lập Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã thường xuyên quan tâm, chăm lo và coi trọng việc rèn luyện đạo đức liêm, chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp. Theo Người, nếu như “cán bộ là cái gốc của mọi công việc”⁽⁹⁾, “muôn việc thành công hoặc thất bại, đều do cán bộ tốt hoặc kém”⁽¹⁰⁾ thì đạo đức chính là gốc của người cán bộ. Xây dựng Đảng phải bắt đầu từ xây dựng đội ngũ cán bộ, xây dựng đội ngũ cán bộ phải bắt đầu từ xây dựng nền tảng đạo đức, xây dựng nền tảng đạo đức phải đi từ sự liêm, chính. *Một mặt*, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, đội ngũ cán bộ, đảng viên, đặc biệt là cán bộ lãnh đạo, cần đi đầu trong “quyết tâm thực hiện đạo đức cách mạng là cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, quyết tâm tẩy bỏ cho kỳ hết bệnh quan liêu, tham ô, lãng phí”⁽¹¹⁾ để xứng đáng là người lãnh đạo, người đày tớ thật trung thành của nhân dân.

Mặt khác, xây dựng liêm, chính trong nội bộ Đảng, trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là trong hàng ngũ cán bộ lãnh đạo các cấp là nền tảng để bảo đảm an ninh tư tưởng và củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng. Có thể thấy, qua quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh, liêm, chính được xem là nền tảng để các chính đảng mác-xít duy trì sự trong sạch, vững mạnh; đạo đức liêm, chính là cơ sở để cán bộ, đảng viên trung thực, liêm khiết. Trong *Di chúc* thiêng liêng để lại cho muôn đời sau, Người vẫn đau đáu về mối quan hệ mật thiết giữa đạo đức cách mạng

(3), (4) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 7, tr. 379, 409

(5) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 14, tr. 140

(6) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 173

(7) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 8, tr. 173

(8) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 12, tr. 403

(9), (10) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 5, tr. 309, 280

(11) Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Sđd, t. 8, tr. 35

(trong đó có đặc trưng liêm, chính) với sứ mệnh cao cả của Đảng: “Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân”⁽¹²⁾.

Thứ ba, trên bình diện xây dựng nền hành chính quốc gia, liêm, chính là điều kiện, yêu cầu của việc xây dựng Chính phủ tiến bộ, phát triển.

Ngay sau khi Nhà nước dân chủ nhân dân được thành lập ở Việt Nam (tháng 9-1945), liêm, chính là mục tiêu hàng đầu của Chính phủ mới, và vì thế, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tuyên bố trước Quốc hội, quốc dân và thế giới tại Kỳ họp thứ hai Quốc hội khóa I rằng: “Chính phủ sau đây phải là một Chính phủ liêm khiết”⁽¹³⁾. Đó là một Chính phủ mà tất cả cán bộ, công chức phải liêm khiết, chính trực; phải hết sức tiết kiệm, minh bạch, phải có trách nhiệm, có cái tâm trong sáng, không bòn rút của dân, không vụ lợi, vị kỷ và phải cải tạo lòng mình. Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu: Bất kể ai trong hệ thống công quyền cũng đều phải thực hành liêm, chính, nhất là đội ngũ cán bộ lãnh đạo bởi “thượng bất chính, hạ tắc loạn”.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đưa ra khuyến cáo, nếu cán bộ không giữ được mình trong sạch, sẽ sa vào hưởng thụ, tham lam, tham nhũng, tham ô, nhận hối lộ, lạm quyền, lộng quyền, rồi thoái hóa, biến chất; như vậy là có tội với nước, với dân: “cán bộ các cơ quan, các đoàn thể, cấp cao thì quyền to, cấp thấp thì quyền nhỏ. Dù to hay nhỏ, có quyền mà thiếu lương tâm là có dịp đục khoét, có dịp ăn của dút, có dịp “dĩ công vi tư”⁽¹⁴⁾; “Những người trong các công sở đều có nhiều hoặc ít quyền hành. Nếu không giữ đúng Cần, Kiệm, Liêm, Chính thì dễ trở nên hủ bại, biến thành sâu mọt của dân”⁽¹⁵⁾. Người nghiêm khắc nhắc nhở: “Tham ô, lãng phí và bệnh quan liêu là kẻ thù của nhân dân, của bộ đội và

*của Chính phủ... dù cố ý hay không cũng là bạn đồng minh của thực dân và phong kiến... Tội lỗi ấy cũng nặng như tội lỗi Việt gian, mật thám”⁽¹⁶⁾. Đề răn đe, ngăn chặn những hành vi bất liêm, bất chính, ngày 26-1-1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ký *Quốc lệnh*, trong đó quy định tội trộm cắp của công phải bị tử hình, giống như tội phản quốc.*

Như vậy, trong tư tưởng Hồ Chí Minh, liêm, chính là linh hồn, là văn hóa và có sức lan tỏa mạnh mẽ trong đời sống chính trị đất nước, mà đội ngũ cán bộ, đảng viên phải gương mẫu thực hiện. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “Cán bộ thi đua thực hành liêm khiết, thì sẽ gây nên tính liêm khiết trong nhân dân”⁽¹⁷⁾. Chính vì lẽ đó, Người luôn nhắc nhở cán bộ, đảng viên phải tự giác thực hành liêm, chính trong công việc, trong sử dụng quyền lực nhà nước, trong tu dưỡng bản thân và ứng xử với nhân dân. Đây chính là những lời răn dạy rất thấm thía, sâu sắc mà Người đã để lại cho sự nghiệp cách mạng của Đảng và dân tộc ta.

Xây dựng phẩm chất liêm, chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên trong tình hình hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

Đã hơn nửa thế kỷ trôi qua, những định hướng giáo dục về đức liêm, chính cũng như những cảnh báo về sự bất liêm, bất chính, tha hóa, biến chất của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong tư tưởng Hồ Chí Minh vẫn còn nguyên giá trị cả về lý luận và thực tiễn, vẫn mang tính thời sự và đậm chất nhân văn. Điều đó càng có ý nghĩa đặc biệt trong bối cảnh hiện nay, khi nền kinh tế thị trường đang diễn ra sôi động với đầy rẫy những cám dỗ về vật

(12) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 15, tr. 622

(13) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 4, tr. 478

(14) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 6, tr. 127

(15) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 5, tr. 122

(16) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 7, tr. 357 - 358

(17) Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Sđd*, t. 6, tr. 127

chất, tiền bạc cũng như sự du nhập của không ít yếu tố văn hóa ngoại lai, trong đó có lối sống ưa hưởng thụ, ham muốn quyền lực, xa hoa, phô trương, hình thức... Trong bối cảnh đó, nếu đội ngũ cán bộ, đảng viên không thực sự tu dưỡng, rèn luyện bản lĩnh, đạo đức cách mạng, không thường xuyên thực hành liêm, chính thì dễ dẫn đến suy thoái, biến chất, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, đánh mất sự trong sạch của hệ thống chính trị và làm suy giảm uy tín, năng lực, đạo đức, sức chiến đấu của bản thân cán bộ, đảng viên cũng như bản chất tốt đẹp của một chính đảng cách mạng tiên phong.

Chính vì lẽ đó, thẩm thấu và thực hiện tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức cách mạng, nhất là sự liêm, chính của cán bộ, đảng viên, Đảng ta luôn đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng, coi trọng việc tu dưỡng đạo đức cho đội ngũ cán bộ, đảng viên; yêu cầu nghiêm túc thực hành “cần, kiệm, liêm, chính”, nhằm giữ gìn sự tôn nghiêm, uy tín của Đảng, của đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là đội ngũ cán bộ lãnh đạo các cấp. Đại hội XIII của Đảng nhấn mạnh yêu cầu liêm, chính trên cả ba cấp độ: 1- Đối với đội ngũ cán bộ; 2- Đối với các cấp ủy và cơ quan nội chính; 3- Đối với bộ máy nhà nước. Cụ thể là: Yêu cầu đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức phải “rèn luyện đức tính liêm khiết, xây dựng văn hóa tiết kiệm, không tham nhũng, lãng phí”⁽¹⁸⁾; yêu cầu các cơ quan, đơn vị có chức năng phòng, chống tham nhũng và các cơ quan tham mưu cho cấp ủy lãnh đạo, chỉ đạo công tác phòng, chống tham nhũng “kiện toàn tổ chức bộ máy, cán bộ, bảo đảm liêm chính, trong sạch, nâng cao năng lực, hiệu quả hoạt động”⁽¹⁹⁾; yêu cầu bộ máy nhà nước phải “tiếp tục xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa kiến tạo phát triển, liêm chính, hành động; đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, thực hành tiết kiệm, chống lãng phí, tạo đột phá trong cải cách hành chính”⁽²⁰⁾.

Muốn thực hiện được những định hướng đó nhằm mục tiêu xây dựng Đảng và hệ

thống chính trị trong sạch, vững mạnh, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ của tình hình mới, thì việc xây dựng phẩm chất liêm, chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là vấn đề trọng tâm, mang tính quyết định và cần phải chú trọng trên các phương diện cụ thể sau:

Thứ nhất, cần xác định rõ liêm, chính là giá trị đạo đức cơ bản, là nguyên tắc, thước đo, chuẩn mực bắt buộc đối với người cán bộ, đảng viên.

Đội ngũ cán bộ, đảng viên là lực lượng tổ chức, thúc đẩy, hướng dẫn thực hiện đường lối, chủ trương của Đảng, là trụ cột của việc điều hành và phát triển đất nước. Trong công cuộc xây dựng đời sống chính trị liêm, chính thời kỳ mới, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải là lực lượng chủ lực, tiên phong, chiếm vị trí chủ đạo. Phẩm chất liêm, chính của người cán bộ, đảng viên cần được thể hiện đầy đủ trên tất cả phương diện, trong công tác cũng như trong cuộc sống thường ngày. Theo đó, họ cần phải hiểu biết sâu sắc về đạo đức chính trị, tuân theo đạo đức công vụ, nghiêm túc về đạo đức cá nhân, luôn có ý thức tu thân bằng đạo đức, tu tài bằng tri thức, thuyết phục người khác bằng sự liêm, chính, trong sạch của bản thân.

Để có đạo đức chính trị liêm, chính thì mỗi cán bộ, đảng viên phải rèn luyện lý tưởng và niềm tin vững vàng, có tính đảng mạnh mẽ, sâu sắc, biết phân biệt và kiên định trước những điều đúng - sai, không sợ hãi khi đối mặt với thử thách và gian khổ, đứng vững trước những cám dỗ của đời sống.

Đạo đức công vụ liêm, chính của người cán bộ, đảng viên là hết lòng phục vụ nhân dân, triệt để thẩm thấu và chấp hành quan điểm phải vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân; luôn có khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, có ý chí tự lực, tự cường.

(18), (19), (20) Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021, t. 1, tr. 194, 195, 284

Đạo đức cá nhân liêm, chính của người cán bộ, đảng viên là nghiêm khắc, kỷ luật, đúng mực trong mọi lời nói, hành vi, cách cư xử; sẵn sàng hy sinh nhu cầu, lợi ích bản thân để phục vụ quần chúng nhân dân, sử dụng quyền lực được nhân dân giao phó đúng chức năng, nhiệm vụ; tăng cường tự tu dưỡng, rèn luyện, tự kiểm tra, tự giám sát; suy nghĩ trung thực, công - tư phân minh.

Thứ hai, cần khẳng định việc xây dựng phẩm chất liêm, chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là nền tảng để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh; là gốc rễ của công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Thời gian qua, có một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên vì tham vọng quyền lực, ham muốn vật chất mà đánh mất lòng chính trực, sự liêm khiết của bản thân, gây ra không ít sai phạm trong các cơ quan công quyền; không ít cán bộ cấp cao đã bị kỷ luật, thậm chí phải xử lý hình sự, làm cho một bộ phận quần chúng nhân dân giảm sút niềm tin vào Đảng, Nhà nước; làm suy giảm danh dự, uy tín của hệ thống chính trị nước ta. Vì vậy, để quản trị nội bộ Đảng một cách nghiêm minh và toàn diện, chúng ta không chỉ cần dựa vào việc “điều trị” các triệu chứng, biểu hiện của tham nhũng, lãng phí và các loại tiêu cực, mà còn phải chỉ ra được nguyên nhân của các loại “bệnh” này, đó là do thiếu tu dưỡng, thiếu “gốc” đạo đức, văn hóa, trong đó chủ yếu là do không ít cán bộ, đảng viên các cấp bất liêm, bất chính. Vì vậy, việc xây dựng phẩm chất liêm, chính cho đội ngũ cán bộ, đảng viên là nền tảng để xây dựng sự liêm, chính của Đảng và hệ thống chính trị. Kể từ Hội nghị Trung ương 4 khóa XI với việc ban hành Nghị quyết “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay” nhằm tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng, và đặc biệt là trong thời gian gần đây, Đảng ta đã thể hiện quyết tâm và ý chí chưa từng có trong việc đấu tranh ngăn chặn, đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện

“tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ, đặc biệt là tệ nạn tham nhũng, lãng phí, tiêu cực với phương châm không khoan nhượng, “không có vùng cấm”, “không có ngoại lệ”.

Bên cạnh việc hoàn thiện các quy định pháp luật, thể chế, cơ chế trong phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, cần phải làm cho liêm, chính trở thành thước đo về đạo đức, sự tuân thủ pháp luật tuyệt đối, để cán bộ, đảng viên không dám, không thể, không muốn tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Đây chính là gốc rễ, nền tảng để xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện.

Thứ ba, cần nâng tầm liêm, chính lên thành “văn hóa liêm, chính” trong mọi mặt của đời sống xã hội.

Cần xem việc xây dựng văn hóa liêm, chính là một bộ phận quan trọng của văn hóa chính trị và là bộ phận không thể thiếu của văn hóa xã hội trong thời kỳ mới. Văn hóa liêm, chính cần được triển khai trên mọi phương diện, ở nhiều cấp độ, trong mọi tầng lớp nhân dân, nhằm xây dựng nên “tuyên phòng thủ” đạo đức chống lại tham nhũng, lãng phí và tiêu cực; thiết lập quy tắc ứng xử tôn vinh đạo đức trong sáng, đồng thời tạo ra một hệ sinh thái chính trị và xã hội văn minh, tiến bộ.

Văn hóa chính trị cần được hướng dẫn bởi lý luận chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, dựa trên nền tảng văn hóa truyền thống tốt đẹp của dân tộc, lấy văn hóa xã hội chủ nghĩa tiên tiến làm chủ đạo và thể hiện đầy đủ tính đảng, tính nhân dân. *Một mặt, cần giữ gìn phẩm chất chính trị trong sạch, bản lĩnh chính trị vững vàng, phát triển văn hóa chính trị tích cực, lành mạnh, trong sạch, liêm, chính; mặt khác, cần tăng cường đẩy mạnh xây dựng văn hóa liêm, chính trong mọi tầng lớp xã hội, không chỉ tập trung vào đội ngũ cán bộ, đảng viên, mà còn phải chú trọng đến sự chuyển hóa của cả môi trường và bầu không khí xã hội. Chỉ khi có sự tương tác và chung tay xây dựng văn hóa xã hội liêm, chính và văn hóa chính trị liêm, chính thì mới*

có thể thúc đẩy tâm lý không khoan nhượng, “không có vùng cấm” của xã hội đối với các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo cần đi đầu trong xây dựng và phát huy phẩm chất liêm, chính, nhằm xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh

Đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp phải đi đầu trong việc xây dựng phẩm chất liêm, chính thời đại mới, phải rèn luyện, thực hành liêm, chính từ trong tư tưởng đến hành động, có ý thức thực hiện liêm, chính trong công vụ, trong sử dụng quyền lực, trong tự tu dưỡng, rèn luyện, trong lối sống cá nhân, gia đình... Cán bộ, đảng viên phải giữ vững sứ mệnh, trách nhiệm, giữ vững niềm say mê cống hiến cho lý tưởng và niềm tin cách mạng, tri thức phải gắn với thực tiễn, lời nói phải đi đôi với hành động để xây dựng và phát triển đất nước phồn vinh, giàu mạnh. Cụ thể là:

Trước hết, để nuôi dưỡng phẩm chất liêm, chính, trong sạch, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải củng cố niềm tin và lý tưởng cách mạng.

Đây chính là trụ cột tinh thần để người cộng sản có bản lĩnh vững vàng trước mọi thử thách. Một khi đội ngũ cán bộ, đảng viên các cấp lung lay niềm tin, mất tính đảng, mất mục đích chính trị, mất sự trong sáng về lý tưởng, đạo đức cách mạng thì có thể bị sa vào vòng “chệch hướng”, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, suy thoái, biến chất. Chỉ bằng cách chăm chỉ vun đắp gốc rễ đạo đức và củng cố nền tảng tư tưởng, niềm tin, người cán bộ, đảng viên mới ngăn chặn, vượt qua được sự cám dỗ của những lợi ích vật chất tầm thường và tránh được thói xa hoa, hình thức. Chỉ khi có lý tưởng và niềm tin vững vàng, tầm vóc của những người cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo mới cao hơn, tầm nhìn mới bao quát hơn, trí tuệ mới rộng mở hơn; từ đó, kiên định đường lối chính trị đúng đắn, vững vàng trước những thử thách, khó khăn, có ý thức chống lại

sự xói mòn về tư tưởng, đạo đức, phẩm chất, lối sống và mãi mãi giữ vững bản lĩnh chính trị của người cộng sản chân chính.

Thứ hai, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải nêu gương liêm khiết, góp phần quan trọng vào việc xây dựng và phát triển văn hóa chính trị tích cực, lành mạnh; tăng cường phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Cần nâng cao nhận thức toàn diện về lịch sử của Đảng ta, củng cố ý thức về truyền thống của Đảng và lòng tự hào về Đảng, tăng cường tính liên kết, hiệu quả và sức chiến đấu của các tổ chức đảng. Từ khi thành lập đến nay, Đảng luôn xác định hết lòng, hết sức phục vụ nhân dân là mục đích, sứ mệnh của Đảng; coi liêm, chính là yêu cầu cơ bản đối với cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo trong toàn hệ thống chính trị. Đảng luôn đặt việc thực hiện kỷ luật đảng ở vị trí quan trọng; chính vì thế, hệ thống quy định về liêm, chính cần được coi là một bộ phận quan trọng trong tổng thể các quy tắc, quy định của Đảng nhằm tạo nên kỷ luật nghiêm minh trong Đảng và kỷ cương trong toàn hệ thống chính trị.

Đảng ta xác định rằng, xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong bối cảnh hiện nay là vấn đề sinh tử của Đảng và chế độ. Tham nhũng, lãng phí, tiêu cực là một hiện tượng toàn cầu, là một căn bệnh nhức nhối, dai dẳng. Vì vậy, việc xây dựng một nền chính trị trong sạch cũng là một vấn đề thực tế, là mục tiêu mà mọi quốc gia và chế độ phải hướng tới. Trong những năm gần đây, một số đảng chính trị trên thế giới mất vị trí cầm quyền, hầu hết đều liên quan đến việc đảng chính trị mất đi sự trong sạch và bản chất tiên tiến, do xảy ra tình trạng tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong nội bộ, không theo kịp yêu cầu của sự phát triển và tiến bộ xã hội, không kiên cường củng cố, xây dựng nội bộ, đánh mất khả năng đối phó, giải quyết các vấn đề phức tạp, và cuối cùng là đánh mất lòng dân. Thực tiễn sinh động này là bài học sâu sắc, nhắc nhở chúng ta rằng, lòng

dân như nước, bởi thể nước có thể đẩy thuyền, nhưng cũng có thể lật thuyền. Chính vì lẽ đó, phát triển văn hóa chính trị trong sạch, nêu gương liêm khiết, trung thực, ra sức phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực là kinh nghiệm và bài học vô cùng quý báu mà Đảng và đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo các cấp, bắt buộc phải thực hiện trong quá trình lãnh đạo xã hội, đất nước; đồng thời, cần gắn với phát huy và lan tỏa giá trị của sự liêm, chính thâm thấu vào hoạt động của chính quyền, doanh nghiệp, cộng đồng và mọi tầng lớp nhân dân.

Thứ ba, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải nêu cao tinh thần trách nhiệm và dám chịu trách nhiệm.

Là cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo thì phải nâng cao tinh thần trách nhiệm, phải nắm bắt, triển khai công việc đến cùng và làm cho tốt, cho có hiệu lực, hiệu quả. Đề có đủ dũng khí, bản lĩnh và dám chịu trách nhiệm trong công việc, cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo phải bám sát nội dung công việc, chủ động và sáng tạo trong tổ chức thực hiện, tăng cường kiểm tra, giám sát, xử lý dứt điểm những vấn đề nảy sinh; đồng thời, cần có động cơ trong sáng, có tinh thần thượng tôn pháp luật, định vị rõ vị trí, chức năng, nhiệm vụ, thẩm quyền của mình. Đây chính là “nguồn gốc”, điều kiện để trở thành tấm gương của sự trung thực và liêm, chính.

Quyền lực của đội ngũ cán bộ, đảng viên là do Đảng và nhân dân giao phó. Điều lệ Đảng và Hiến pháp đều quy định rõ cán bộ, đảng viên phải thực hiện đúng quyền hạn, tuân thủ các nguyên tắc của Đảng, của tổ chức; hành động theo pháp luật; trung thực, liêm khiết, phụng sự Tổ quốc và phục vụ nhân dân. Bối cảnh mới đòi hỏi đội ngũ cán bộ, đảng viên phải luôn cảnh giác, giữ mình, tự kiểm tra, giám sát, tự phê bình, tự học hỏi và bồi dưỡng, rèn luyện nhằm nâng cao hiệu quả trong công việc, quản lý thật chặt chẽ, nghiêm túc đời sống bản thân, gia đình, cơ quan, đơn vị.

Thứ tư, đội ngũ cán bộ, đảng viên phải nêu gương xây dựng gia đình nền nếp, văn hóa.

Xây dựng gia đình nền nếp, văn hóa là một bộ phận quan trọng của việc xây dựng phong cách, lễ lối làm việc của người cán bộ, đảng viên, đồng thời cũng là yêu cầu cơ bản để tăng cường xây dựng phẩm chất liêm, chính của họ. Thực tiễn hiện nay cho thấy, có một bộ phận cán bộ, đảng viên vì gánh nặng tình cảm gia đình mà trượt chân xuống vực sâu của tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Do đó, một yêu cầu bức thiết đặt ra hiện nay là mọi cán bộ, đảng viên không chỉ thực hiện tốt chức trách, nhiệm vụ của mình, mà còn phải quản lý tốt gia đình, nêu gương xây dựng gia đình nền nếp, văn hóa, văn minh.

Cán bộ, đảng viên trước hết phải quản trị tốt bản thân, chấp hành nghiêm kỷ luật của Đảng và pháp luật của Nhà nước, có ý thức thực hành cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, ra sức phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; làm người trong sạch, làm việc trong sáng. Bên cạnh đó, mỗi người cần nghiêm khắc yêu cầu vợ, chồng, con cái và người thân không được phép đặc quyền, đặc lợi, lợi dụng chức vụ, quyền hạn của mình để mưu cầu lợi ích cá nhân và có những hành vi bất chính. Việc vợ, chồng, con cái và người thân của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, tuân thủ hay không tuân thủ đạo đức xã hội, đạo đức nghề nghiệp, đạo đức gia đình thường được xã hội hết sức quan tâm, liên quan đến hình ảnh, uy tín của bản thân người cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo và ảnh hưởng trực tiếp đến sự đánh giá cũng như niềm tin của quần chúng nhân dân đối với Đảng. Do vậy, các cán bộ, đảng viên cần quan tâm hơn nữa đến vợ, chồng, con cái và người thân của mình, giám sát, hướng dẫn họ giữ gìn sự tự trọng; kế thừa và tiếp nối những nét văn hóa truyền thống tốt đẹp, nền nếp gia phong của các bậc tiền bối cách mạng, nêu gương về tuân thủ pháp luật, giữ gìn liêm, chính, xây dựng văn hóa gia đình và nếp sống tốt đẹp thông qua tự tu dưỡng, rèn luyện. □